

Svmma Juris Canonici

Comprehensa Tribus Partibus In Qva Distincte Et Svccincte Explicantur,
quæ ad personas, negotia, & iudicia Ecclesiastica ex Canonum præscripto,
pertinent

De Personis Ecclesiasticis, Earumque statu, Dignitate, munere, &
Immunitate

Strein, Johann

Coloniæ Agrippinæ, 1658

§. 10. De Capitulo.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61816](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61816)

rum Commendarum sunt verè Ordinarium secundùm Bullam Pii IV. & exempti à iurisdictione quorumcunq̃ Ordinatio- rum, habentq̃ collationem liberam suorum Prioratum, Balivarum, & Commendarum extra Conventum etiam per resignationem vacantium. c. Nullam 18. q. 2. ubi Nav. à n. 4. c. nisi essent. de prabend. Rebuff. in Praxitir. Regularia beneficia. nu. 4. Tholos. l. 18. c. 18. Gonzal. ad Reg. 8. Cancel. gloss. 8. Barb. in c. Etsi principalis de rescr. Roderic. Q. Q. Regular. Tomo I. Q. 34. artic. 2.

IV. Ex dictis sequitur, Priorem Conventualem licet obedientiarum sit, & multò magis Ordinis S. Ioannis Ierosol. delegari posse à Papa, quia dignitate præfalgat. c. Statutum de rescr. in 6. claustrales verò non posse ex contraria ratione, uti nec Vicarii forenses. Azor. 11. l. 3. c. 20. Sanch. in decal. 10. 2. l. 6. c. 13. Barbosa in c. Etsi principalis de rescr. n. 3. & seq. V. qui dixit. preced. §. 5. nu. 2. Cardin. Tuschum in P. conclus. 707. & 708. ubi Conventuales Priores ne quidem ad Capitulum generale admitti scribit.

V. Prior Conventualis vel eligitur à Conventu, aut Collegio cui præest, & confirmatur à Superiore: vel creatur per collationem à Superiore. Hinc fit, ut ab officio removeri nequeat, nisi ex manifesti & gravi causa, ut si dilapidaret botia, vel incontinenter viveret: vel maior necessitas alterius officii ex consilio fratrum id requireret. c. Monachi de statu Monachor. At claustralis Prior ad nutum Abbatis mutatur. Innoc. in c. cit. Monachi. Abt. in c. Nisi essent. Baldus in Margarita Zabar in Clem. dudum §. Statutum de sepulti n. 5. Mend. Reg. 3. qu. 8. nu. 4. Mosconius de maiest. eccles. l. 1. P. 1. c. 14. Tusch. concl.

709. Roderic. Q. Q. Regular. lo. cit. Anroni Cacchus l. 1. Instr. et. 3.

VI. Priores Conventuales auctoritate concessa per Clementem IV. in foro conscientie absolvere possunt Monachos ab omni excommunicatione etiam summo Pontifici reservata, & cum eis dispensare super omni irregularitate, etiam in illis casibus, quos Pontifices sibi reservant, in morte videlicet, membrorum truncatione, & enormi sanguinis effusione, dummodò aliquod horum trium non sit notorium. Hanc concessionem magnam vocat Roderic. To. 1. Q. 20. ar. 2. eò quod tria ista excipi solent in facultatibus absolventi. Addit in absolutione ab excommunicationibus reservatis, quorundam iudicio contineri & illas, quæ sunt Censuræ Domini, quod hoc tempore nequaquam dicendum est.

§. X.

De Capitulo.

I. Capituli nomen loco primùm, deinde Canonicorum Senatui competit. Cur autem soli illi, causam frustra inquiris? Dicit Capitulum quasi parvum caput respectu episcopi, qui sit magnum, aliqui ex Panormitano allegant, qui numerare arenam mihi videntur. Multæ siquidem denominationes vel fortuitam causam, vel pro causa arbitrium habent. Isidor. l. 1. Origin. c. 28. Ioann. Andr. in c. Capitulum de rescriptis Eberhardus in Lo. ab etymol. Præterius in Lex. Oldend. eod.

II. Quis personarum numerus ad Capitulum sufficiat, utilior quæstio est? In uno Canonico conservari posse, colligitur

ex

ex l. si quis municipium, & l. sicut §. ult. ff. Quod cuiusque Universitatis nomine. Glo. in c. 1. de elect. & c. Gratum de postul. Pral. Unde sicut grege legato, si unum solum animal remanserit, peti potest l. si grege ff. de legat. l. 1. Inst. de legatis §. si grex legatus: sic si unus solus Canonicus remaneat, potest à superiore petere, ut Ecclesiæ provideatur. Bald. in l. ult. de neg. gestu unus Consul. alius defunctis ins. habet temp. gubernandi. Ita Azor. II. l. 3. c. 37. Cujus opinio ne fallat, intelligenda est secundum Juris peritorum doctrinam, qui dicunt, quando Universitas, vel Collegium semel constitutum est, si ad unum deveniat, retinere nomen, & jus Collegii, non verò ex homine verò, & solo unquam constitui. Neque id in grege contingit. Nam secundum Gloss. decem oves faciunt gregem, quatuor vel quinque porci similiter: tres verò homines Collegium, idque Ecclesiasticum, si major pars inæqualis sit Clericorum. Tholos. l. 15. c. 32. Schneidev. l. 2. Inst. de legatis. Bern. de elect. c. 1. Glo. in c. 1. 10. q. 1. Silvest. V. Collegium. Emman. Sa. eod. Romanus Consil. 436. Card. Tuschus Concl. 452.

III. Capitulum vel consideratur separatim ab Episcopo, vel conjunctim quatenus una cum illo quasi corpus quoddam constituit. Hoc posteriore modo censentur principales consilarii, & supremus Ecclesiæ seu Episcopi Senatus. Alicubi coregnantes vocantur & mandatis publicis simul cum Episcopo subscribunt. Priore modo efficiunt Cœrum singularem seu communitatem & ab Episcopo divisi sunt, quoad leges, jura & privilegia. Mosconius l. 1. c. 15. Vallensis l. 3. c. 9. Cucus l. 1. c. 13.

IV. Episcopus in administratione sua à Capitulo dependet, ejusque consensum requirere debet 1. in administratione reddituum & bonorum Ecclesiæ, cum communia sint Ecclesiæ. 2. in alienatione rerum Ecclesiasticarum facienda. 3. si una Ecclesia alteri unienda sit. 4. in suppressione Canonicatum & beneficiorum. 5. in omni negotio, quod concernit præjudicium Ecclesiæ. 6. in iis quæ concernunt præjudicium Capituli. 7. in iis quæ spectant ad Episcopum & Capitulum simul, aut quia promiscuæ sunt jurisdictionis aut quia specialis aliqua conventio est. 8. in casu quo minueretur Ecclesiæ auctoritas. 9. Quando consuetudo est non agendi sine Capituli voto & consensu. Denique si Episcopus innovare leges aut statuta velit, quæ nimirum statum publicum Ecclesiæ vel Diocesis gerunt Innoc. III. de mai. & obed. c. quanto de his quæ sunt à Pral. Vallens. l. 3. c. 10. Moscon. l. 1. par. 1. c. 15. Zerola par. 1. v. Episcopus n. 10.

V. Multo minus Capitulo licet in causis gravioribus statuere aliquid absque Episcopi voluntate & consensu c. Cum consuetudinis. c. Cum omnes de constit. dico. In gravioribus ut excipias ea quæ minoris momenti sunt, & solius Capituli statum concernunt. Card. Tuschus concl. 54. Quod si Episcopus officio suo male fungi videretur, in seipso convenire Capitularibus licet, & quæ in rem sunt constituere. Quemadmodum in aliis sæpe, & majorum nostrorum ævo in duobus Archiepiscopis Hermanno & Gebhardo Truchlesio factum constat. Surius Anno 1545. Gordonus in chronol. Anno 1583. Chapeavillus de Gest. Leodiens. Episcoporum tomo 3 pag.

350 & 323. Zerola Prima parte V. Capitulum num. 15.

VI. Jure communi nulla Capitulo jurisdicção permittitur in Clericos & Ecclesiæ ministros: sed pluribus in locis per consuetudinem habent. Episcopus enim ordinarius Judex est totius diocesis. *Abb. in c. conquerente n. 2. §. 7. de fo. comp. & in c. Pastoralis n. 6. 7. eod.* Neque potest mutare constitutiones, & consuetudines approbatas Ecclesiæ, aut novas introducere. *Abb. Zabar. Bellam. Vivianus in Rationali alagona in compendio Barb. in c. cum consuetudinis de consuetud. & l. 1. de Iur. Eccl. c. 32. Layman. l. 1. tract. 4. c. 7. n. 11. Silv. V. Capitulum n. 4. Armilla eod. n. 2.*

VII. Episcopo mortuo succedit Capitulum in omni jurisdicção, quæ ordinario jure Episcopo competebat tam in spiritualibus, quam temporalibus. *c. His qua c. cum olim de major. & obed. Navar. consil. 43. n. 1. de temp. ord. Molina tr. 5. disp. 11. Rota decis. 1. n. 13 p. 2. divers. & decis. 346. Azor. 11. l. 3. c. 37. Em. Sa. V. Capitulum. Barb. in c. cum olim de mar. & ob. Item c. Illa 2. Ne sede vacante ubi 22. casus enumerat, in quibus succeditur. Dixi succedere in jurisdicção, quæ ordinario jure competebat. Non succedit enim in iis, quæ Episcopus per privilegia habebat: neque in potestate delegatâ *c. ult. de pœn. & rem. c. Quod nonnullis de privil. c. fin. eod. in 6. Felinus in c. Eam te. Zbroz de Vicar. l. 1. q. 16. Piasecius in Proem. pag. 16.* Et generaliter DD. censent ea ad Capitulum non transire, quæ Sede vacante expediri non possunt. In particulari numerantur etiam sequentes casus, in quibus non succeditur. 1. In Visitatione Monasteriorum exemptorum Monialium. 2. in suppressione præben-*

darum, aut portionum, vigore *Conc. Trid. Sess. 24. c. 15. 3.* in confirmatione donationum Jurispatronatus. 4. in dimissoriis litteris ab oranes concedendis intra annum à die vacationis, nisi illis, qui arctati sunt, qualis censentur, qui habent jus, vel vocati sunt ad beneficium aliquod vacans, quod requirit actu certum ordinem, vel qui præsentatur ad beneficium Ecclesiasticum non habens primam tonsuram. Denique non succedit in collatione beneficiorum, quæ patronata non sunt. *c. 2. ne sede vacante & c. 1. de institutionib. in 6. Anto. Cucchus l. 1. Inst. c. 12. Canis. tr. 16. Barb. in c. Illa 2. de his qua fiunt à Prælati, & Azor. 11. l. 3. c. 38. Silvest. V. Capitulum n. 3. & seq. Zerol. eod. n. 5. 6. & 7. Tusch. concl. 55.*

VIII. De Jurisdicção voluntariâ ambigitur. In Capitulum derivari cum Jurisdicção necessariâ ex recentioribus affirmat. *Barb. pag. 252. citans Aloysium Riccium in praxi. aureâ resol. 130. Mosconio pag. 294.* Magis placet vices gerere in multis spiritualibus & temporalibus, sed non succedere in Jurisdicção voluntariâ. In utramque partem rationes cumulantur ab *Azorio 11. l. 3. c. 37.* qui tamen affirmativam præfert. Cùm enim Jus dicat simpliciter Capitulum Episcopo succedere, non debet restringi ad necessariam. Unde sequitur 1. concedere posse indulgentias, videlicet unius anni in Dedicatione Ecclesiæ, & 40. dierum in anniversario Dedicationis. 2. dispensare in omnibus, in quibus Episcopus si viveret, dispensaret. 3. constituere Confessarium, qui absolvat à reservatis. *Avila par. 7. disp. 10. dub. 6. Silv. & Zerola loco citato. Laym. l. 1. tract. 4. c. 7. n. 12.*

IX. Quod ad potestatem Ordinis spectat,

Et, illa similiter ad Capitulum devolvitur per mortem Episcopi, quam potestatem non quidem per se, sed alios exerceat *Glo. in c. de his qua & c. si Episcopus de supplen. negl. Pralator. in 6.* Nam ejusmodi potestas requirit Episcopum consecratum committere igitur, quæ Ordinis sunt, alicui Episcopo poterit. *Henriq. l. 10. c. 22. Viasecius par. 1. n. 15. Armilla V. Capitulum n. 9.*

X. Jure novo Concilii Trident. Sess. 24. c. 16. constitutum est, ut Capitulum sede vacante infra octo dies post mortem Episcopi Vicarium Generalem eligat, vel existentem confirmet. Si neglexerit, ad Metropolitanum deputatio ejusmodi devolvitur. Si Ecclesia ipsa Metropolitana fuerit, vel exempta antiquior Episcopus ex Suffraganeis in Metropolitana & propinquior Episcopus ex exempta Oeconomum & Vicarium idoneum nominare possunt. Ab his Episcopus postea electus rationem officii & administrationis exiget, ut *Concil. l. cir. declarat. Addit Azorius II. l. 3. c. 37. q. 18.* plures Vicarios etiam principales creare posse, præterea ad nutum revocare constitutos. Quod si aliquem creaverit cum juramento nunquam revocatum iri, nihilominus ratam fore revocationem. *c. cum vos de off. ord. quo in loco tamen non de Vicario Generali, sed Oeconomio præcipitur, qui curam habeat bonorum, & redituum sede vacante, quemadmodum Barb. notar.*

XI. Postremò quæri potest, an Capi-

tulum sede vacante possit alicui honorificum Magisterii, vel Doctoratus gradum conferre, quemadmodum Episcopus potest? censeo distinguendum. Vel enim ejusmodi potestas spectat ad solum Episcopum, vel simul ad Episcopum, & Capitulum. Si posterius hoc, manet haud dubiè in Capitulo. Si verò primum, aut Jure communi habet illam potestatem, aut speciali. Si jure communi derivatur in Capitulum, si speciali non derivatur: sicuti nec cognitio de feudalibus causis secundum communem regulam, devolvitur ad Capitulum, quia Episcopo jure speciali, vel privilegio competit *Gloss. in Clem. ult. de Magistris Abb. & Felinus in c. cum olim de maior. Payn par. 1. q. 6. Rebuff. in praxitt. de devolut. n. 69. Azor. II. l. 3. c. 39. q. 5. Barbosa in c. inter sollicitudines clem. de Magistris Alexand. consil. 110. lib. 6. Silv. V. Capitulum cir. fin. allegans Panormit. cum distinctione, quam indicavimus supra. Idem de aliis juribus dicendum, puta, legitimandi, restituendi in gradum pristinum, nobilitandi, ac similibus: quæ si ex privilegio obtinet, secum auferet tumultanda: sin minus, in Capitulum transferentur, ut alia ejusdem generis omnia.*

Alexand. loc. cit. Card. Tuschus in V.

Doctorandi facultas

Concl. 551.

* *